

Financieel crisisplan

Uit de Pensioenwet¹ en het Besluit Financieel Toetsingskader² volgt dat de ABTN van het pensioenfonds een financieel crisisplan moet bevatten. In het financieel crisisplan beschrijft het bestuur van het pensioenfonds de maatregelen die het pensioenfonds op korte termijn effectief zou kunnen inzetten indien de solvabiliteit zich bevindt op, of onder, dan wel zeer snel beweegt in richting van kritische waarden waardoor het realiseren van de doelstellingen van het pensioenfonds in gevaar komt.

Door de beschikbaarheid van dit crisisplan is het bestuur voorbereid op een crisissituatie en kan worden voorkomen dat er in de drukte van een crisis mogelijkheden over het hoofd worden gezien. Het financieel crisisplan moet antwoord geven op de volgende vragen³:

1. Wanneer is er naar de mening van het bestuur sprake van een crisissituatie?
2. Bij welke ondergrens van de dekkingsgraad kan het pensioenfonds nog herstellen zonder te korten?
3. Maatregelen:
 - a) Welke maatregelen heeft het pensioenfonds ter beschikking in geval van een crisis?
 - b) Kunnen deze maatregelen ook daadwerkelijk worden ingezet?
 - c) Wat is het verwachte effect op de dekkingsgraad indien deze maatregelen worden ingezet?
4. Hoe wordt rekening gehouden met de eis van evenwichtige belangenbehartiging?
5. Op welke wijze wordt met belanghebbenden gecommuniceerd?
6. Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven?
7. Hoe toetst het pensioenfonds de actualiteit en effectiviteit van het crisisplan?

Deze vragen vormen de onderdelen van dit financieel crisisplan. Dit financieel crisisplan moet worden gezien als een leidraad. Het is niet een plan dat per definitie zonder meer wordt uitgevoerd. Het bestuur zal de concrete maatregelen altijd afstemmen op de aard van de crisis en zijn actuele beoordeling van de omstandigheden van dat moment, vergezeld van een motivering waarom eventueel van deze leidraad wordt afgeweken.

Crisissituatie

Er is sprake van een crisissituatie indien het pensioenfonds de nominale toezegging niet kan nakomen en het derhalve moet korten op de pensioenaanspraken en -uitkeringen⁴. Dat is het geval indien de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds per einde van een kalenderjaar niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 132 van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen en het pensioenfonds niet in staat is om via het herstelplan aan te tonen dat het pensioenfonds binnen een termijn van tien jaar een beleidsdekkingsgraad heeft hoger of gelijk aan het vereist eigen vermogen⁵.

Doelstellingen en ambitie

De doelstelling van het pensioenfonds is om de pensioenovereenkomst, onder de in de uitvoeringsovereenkomst gesloten voorwaarden, uit te voeren. Op grond van deze overeenkomst heeft het pensioenfonds de taak om de pensioentoezeggingen na te komen. In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd dat het pensioenfonds ernaar streeft om de pensioenaanspraken en pensioenenrechten mee te laten groeien met de loon – of prijsstijgingen. Dit is, gegeven de uitvoeringsovereenkomst, alleen mogelijk indien het pensioenfonds bereid is om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de groeivoet waarmee de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd. Het pensioenfonds wil aldus in de eerste plaats in staat zijn om de nominale pensioentoezeggingen na te komen. Daarnaast wordt gestreefd naar het verlenen van toeslagen aan alle verzekerden.

¹ Artikel 145.

² Artikel 24.

³ Deze vragen sluiten aan op de artikelen 4 t/m 12 van de 'Beleidsregel financieel crisisplan Fondsen'.

⁴ Zie ook hoofdstuk 5.4 van de ABTN (kortingsbeleid).

⁵ Met het vereist eigen vermogen is bedoeld het strategisch vereist eigen vermogen volgens de beleggingsstrategie (zie hoofdstuk 6.3).

Calamiteit

Buiten een crisis kan zich een calamiteit voordoen. Van een calamiteit is sprake als zich in korte tijd een grote waardedaling van het belegd vermogen voordoet (bijvoorbeeld als gevolg van een economische crisis of pandemie) of als tijdelijk geen beleggingstransacties uitgevoerd kunnen worden (bijvoorbeeld faillissement van tegenpartij, vermogensbeheerder). In deze situatie komt een delegatie van het bestuur bij elkaar om te bepalen of en welke actie(s) gewenst zijn. Binnen één maand wordt hierover verantwoording afgelegd aan het bestuur. In het andere geval treedt dit crisisplan in werking.

Kritische dekkingsgraad

De kritische dekkingsgraad⁶ is de dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds niet door middel van een herstelplan kan aantonen dat zij in staat is binnen een termijn van 10 jaar een beleidsdekkingsgraad te bereiken dat hoger of gelijk is aan het vereist eigen vermogen.

De omstandigheden waarin de kritische dekkingsgraad kan worden bereikt zijn:

- Lage nominale of reële rente.
- Lage inflatie.
- Lage of negatieve rendementen op zakelijke waarden (aandelen e.d.).
- Hoge kosten vanwege langer leven.
- Een combinatie hiervan.

In de onderstaande tabel is de gevoeligheid van het pensioenfonds voor veranderingen van rente waardeveranderingen en zakelijke waarden weergegeven. Daarbij is uitgegaan van de mate van renterisicoafdekking en omvang zakelijke waarden per ultimo oktober 2025. De actuele dekkingsgraad was op dat moment 133,2%.

GEVOELIGHEID ACTUELE DEKKINGSGRAAD VOOR RENTE- EN RENDEMENTVERANDERING ZAKELIJKE WAARDEN

Rendement Zakelijke	-50%	73%	77%	80%	83%	87%	90%	94%	97%	100%	103%
	-40%	80%	84%	88%	92%	96%	100%	104%	108%	112%	116%
	-30%	87%	91%	96%	101%	105%	110%	115%	120%	124%	129%
	-20%	93%	99%	104%	109%	115%	120%	125%	131%	136%	142%
	-10%	100%	106%	112%	118%	124%	130%	136%	142%	148%	155%
	0%	107%	113%	120%	127%	133,2%	140%	147%	154%	160%	167%
	10%	114%	121%	128%	135%	142%	150%	157%	165%	173%	180%
	20%	120%	128%	136%	144%	152%	160%	168%	176%	185%	193%
	30%	127%	135%	144%	152%	161%	170%	179%	188%	197%	206%
	40%	134%	143%	152%	161%	170%	180%	189%	199%	209%	219%
	50%	141%	150%	160%	170%	180%	190%	200%	210%	221%	231%
		-2,0%	-1,5%	-1,0%	-0,5%	0,0%	+0,5%	+1,0%	+1,5%	+2,0%	+2,5%
		Renteverandering									

Uit deze tabel is af te leiden dat een daling van de rente van 50 basispunten een negatief effect heeft op de dekkingsgraad van ongeveer 7 dekkingsgraadpunten. De neerwaartse invloed op de dekkingsgraad, per 10% negatief rendement op zakelijke waarden (aandelen, vastgoed e.d.), bedraagt circa 10 dekkingsgraadpunten.

Maatregelen die het pensioenfonds ter beschikking heeft

De maatregelen die het pensioenfonds kan nemen zijn gerelateerd aan de financiële sturingsmiddelen. De financiële sturingsmiddelen zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van de ABTN. De maatregelen die het fonds, in volgorde van prioriteit, ter beschikking heeft om het hoofd te bieden aan een crisissituatie zijn:

1. Gedeeltelijk of niet toekennen van toeslagen aan verzekerden.
2. Aanpassen van het beleggingsbeleid.
3. Het verlagen van pensioenaanspraken en –rechten (korten).
4. Versoberen van de pensioenregeling zonder de premie te verlagen.

⁶ Zie bijlage 1 van de ABTN voor de meest recente hoogte van de kritische dekkingsgraad.

De werkgever betaalt een jaarlijks vaste pensioenpremie, gebaseerd op de gedempte kostendekkende premie, waarbij op geen enkele wijze rekening wordt gehouden met de financiële positie van het fonds. Deze afspraak betekent dat premieverhoging niet tot de financiële sturingsmiddelen behoort.

In onderstaande tabel wordt de mate van inzetbaarheid van de maatregelen vermeld.

Crisismaatregel	ABTN	Uitvoerings- overeenkomst	Pensioen- reglement	Inzet en prioriteit
Verhogen premie	Paragraaf 5.2	Artikel 5		N.v.t.
Verlagen toeslagen	Paragraaf 5.3	Artikel 8	Artikel 17	Regulier beleid
Aanpassen beleggingsbeleid	Paragraaf 5.5			1
Verlagen pensioen-aanspraken en -rechten	Paragraaf 5.4	Artikel 9	Artikel 28	2
Versoberen pensioenregeling				3

Realiteitsgehalte van de maatregelen

In hoeverre kunnen de in het vorige hoofdstuk genoemde maatregelen ook daadwerkelijk worden ingezet als er sprake is van een crisissituatie?

Premieverhoging

De werkgever betaalt een jaarlijks vaste pensioenpremie gebaseerd op de kostendekkende premie, waarbij op geen enkele wijze rekening wordt gehouden met de financiële positie van het pensioenfonds. Daarnaast is het pensioenfonds een vergrijsd fonds. De omvang van de premie in verhouding tot de voorziening pensioenverplichtingen is derhalve laag. De invloed van een premieverhoging op de dekkingsgraad is relatief laag. De premie als stuurmiddel is daarom beperkt.

Gedeeltelijk of niet toekennen van toeslagen aan verzekerden

Volgens het beleidskader worden volledige toeslagen slechts toegekend bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 105% en voor zover de dekkingsgraad door toeslagverlening niet lager wordt dan 105%. Dat betekent dat indien de beleidsdekkingsgraad en dekkingsgraad daalt beneden die in de vorige volzin genoemde grenztoeslagen slechts gedeeltelijk of niet worden toegekend.

Beleggingsbeleid

Indien de financiële positie van het pensioenfonds zodanig is verslechterd, dat de kans groot is dat de komende jaren geen volledige toeslagen kunnen worden verleend, zal het bestuur de toepassing van de beleggingsstrategie bezien in het licht van de ontwikkeling van het herstel en de ontwikkelingen op de financiële markten.

Verlagen van pensioenaanspraken en –rechten

Volgens het pensioenreglement en uitvoeringsovereenkomst kan het bestuur besluiten tot het korten van pensioenaanspraken en –rechten. In het pensioenreglement⁷ worden daartoe de bepalingen van artikel 134 van de Pensioenwet aangehaald. Zolang het transitie-FTK van toepassing is gelden de kortingsregels die zijn opgenomen in het overbruggingsplan zoals bedoeld in artikel 150q lid 4 tot en met 7 van de Pensioenwet. Het pensioenfonds kan de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen indien wordt voldaan aan de bepalingen van het kortingsbeleid zoals vastgelegd in hoofdstuk 5.4 van de ABTN.

⁷ Artikel 27 (de leden 1 t/m 3 van dit artikel zijn identiek aan artikel 134 van de Pensioenwet).

Versoberen van de pensioenregeling zonder de premie te verlagen

Het tijdelijk of permanent versoberen van de pensioenregeling kan een crisismaatregel zijn die bijdraagt aan herstel zolang de premie niet wordt verlaagd. Besluitvorming hieromtrent ligt in principe buiten de directe invloedssfeer van het bestuur van het pensioenfonds en is het domein van sociale partners. Echter, gegeven het feit dat de uitvoeringsovereenkomst geen bepalingen bevat die de werkgever verplichten tot bijstorten, is aanpassen van de pensioenregeling een optie die door het bestuur aan sociale partners kan worden voorgelegd.

Effectiviteit van de maatregelen

Het pensioenfonds dient per maatregel in kaart te brengen wat het effect op de financiële positie is.

Premie

De werkgever betaalt een jaarlijks vaste pensioenpremie. De premie zal alleen bijdragen aan herstel van de beleidsdekkingsgraad als de premiedekkingsgraad (dit is de verhouding tussen de feitelijk ontvangen premie en de benodigde premie voor nieuwe pensioenopbouw) hoger is dan de beleidsdekkingsgraad.

Uit de door het pensioenfonds uitgevoerde lange termijn balansstudies blijkt, dat indien de dekkingsgraad zich bevindt op het kritisch niveau de bijdrage aan het herstel vanuit de premie negatief is (ca. 0,8%-punt per jaar).

Toeslagen aan verzekerden

De toeslagverlening van verzekerden is gekoppeld aan de ontwikkeling van de loon- of prijsontwikkeling in enig jaar. De eventuele toeslag wordt minimaal een keer per jaar toegekend. Uitgaande van een verwachte jaarlijkse toeslag van 2% betekent het niet toekennen daarvan een verbetering (d.w.z. niet tot een daling) van de beleidsdekkingsgraad van maximaal 1%-punt.

Het volledig toekennen van toeslagen aan verzekerden leidt tot een verlaging van de beleidsdekkingsgraad met ongeveer 2%-punten. Het niet toekennen van toeslagen is een effectieve maatregel ter ondersteuning van het herstel van de beleidsdekkingsgraad in een crisissituatie.

Beleggingsbeleid

Het bestuur zal de beleggingsstrategie steeds bezien in het licht van de ontwikkeling van het herstel en de ontwikkelingen op de financiële markten. De op de lange termijn verwachte beleggingsresultaten kunnen worden gestuurd door het vergroten of verkleinen van het risicobudget. De maatregelen moeten voldoen aan de toepasselijke wet- en regelgeving en consistent zijn met de risicohouding van het fonds.

Verlagen van pensioenaanspraken en –rechten

In het algemeen zal een korting van x% (bijvoorbeeld 1%) voor alle verzekerden leiden tot een stijging van de actuele dekkingsgraad met een percentage van eveneens x% (in het voorbeeld 1%). Deze stijging van de actuele dekkingsgraad komt, vanwege de berekeningswijze van de beleidsdekkingsgraad (zie hoofdstuk 5.9), vertraagd tot uitdrukking in de beleidsdekkingsgraad.

Versoberen van de pensioenregeling zonder de premie te verlagen

De aanpassing van de pensioenregeling zal worden bezien in combinatie met de mate waarin, op dat moment, de andere maatregelen (nog) kunnen bijdragen aan het herstel.

Evenwichtige belangenbehartiging

Het bestuur draagt bij de inzet van maatregelen zorg voor een evenwichtige verdeling van de impact die deze maatregelen hebben op de verschillende groepen belanghebbenden. In onderstaande tabel is weergegeven welke groepen belanghebbenden bijdragen aan de maatregelen die in een crisissituatie kunnen gelden.

Maatregel	Werkgever	Actieve deelnemers	Pensioengerechtigden/ Premievrije deelnemers
Geen toeslag		X	X
Korten rechten		X	X
Versoberen regeling	X	X	

Indien de dekkingsgraad zakt tot onder het kritische niveau komen voor de verzekerden ook de andere maatregelen, te weten het korten van pensioenen en aanspraken alsmede het versoberen van de pensioenregeling, in beeld (rode vlakken in bovenstaande tabel). Het bestuur zal voor wat betreft deze maatregelen de eis van evenwichtige belangenbehartiging steeds benaderen in samenhang met de (reeds genomen) maatregelen inzake premie en toeslagen. De criteria die daarbij gelden zijn:

- Effectiviteit: wat is het effect op de beleidsdekkingsgraad?
- Proportionaliteit: weegt het effect op tegen de impact op de verschillende groepen van belanghebbenden?
- Solidariteit: zijn de bijdragen van de verschillende groepen belanghebbenden met elkaar in evenwicht?
- Continuïteit: zijn de maatregelen verstandig met het oog op voorzienbare toekomstige ontwikkelingen?

Daarnaast spelen de volgende overwegingen een rol:

- In de uitvoeringsovereenkomst staan geen bepalingen die de werkgever verplichten tot het storten van extra premie boven op de maximum premie (bijstorten).
- Het bestuur neemt in overweging wat de aard van de crisissituatie is en welke oorzaken daartoe hebben geleid.

Communicatie met belanghebbenden

De communicatie met de belanghebbenden bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste de communicatie van het crisisplan zelf, dus nog voordat er zich een crisissituatie heeft voorgedaan. Ten tweede hoe er wordt gecommuniceerd indien er zich een crisis voordoet.

Communicatie van het crisisplan zelf

Dit crisisplan is beschikbaar voor alle verzekerden via nieuwsbrieven (pensioeninfo's) en de website van het fonds. Daarnaast is aandacht voor het crisisplan in het jaarverslag en het publieksjaarverslag.

Communicatie tijdens de crisis

De maatregelen die door het bestuur worden genomen tijdens of in de aanloop naar een crisis zullen worden gecommuniceerd via:

- Nieuwsberichten op de website.
- Pensioeninfo nieuwsbrieven die worden verstuurd naar verzekerden.
- Maatregelen zullen worden geplaatst op de website van het fonds.
- (Eventueel) Persoonlijke brief naar verzekerden
- (Eventueel) Nieuwsbericht op Tata Steel intranet en Tata Steel televisie
- Maandelijks publicatie van de beleidsdekkingsgraad op de website.

In de tabel op de volgende pagina is weergegeven hoe het pensioenfonds communiceert over het crisisplan en in de verschillende fasen van een crisis.

Fase	Moment van communicatie	Boodschap	Doelgroep	Middelen
Communicatie over crisisplan	Binnen 2 weken na vaststellen crisisplan	Bestaan en doel crisisplan. Inhoud op hoofdlijnen: belangrijkste maatregelen inclusief gevolgen voor belanghebbenden, belangenafweging	-Deelnemers -Gewezen deelnemers -Pensioen-gerechtigden -Sociale partners -Toezicht-houders	-Website SPH -Pensioeninfo -Nieuwsbrief -Publieks-versie crisis-plan (op web-site) -Jaarverslag -Publieks-jaarverslag
Aanvang crisis	Binnen 2 weken na aanvang crisis	Uitleg crisis op hoofdlijnen; directe maatregelen en besluitvorming	-Deelnemers -Gewezen deelnemers -Pensioen-gerechtigden -Sociale partners -Toezicht-houders	Website SPH
Bestuursbesluiten over maatregelen	Binnen 2 weken na besluit bestuur	Belangrijkste maatregelen inclusief gevolgen voor belanghebbenden, belangenafweging	-Deelnemers -Gewezen deelnemers -Pensioen-gerechtigden -Sociale partners -Toezicht-houders	-Website SPH -Pensioeninfo -Nieuwsbrief
Ongedaan maken maatregelen	Binnen 2 weken na besluit bestuur	Betreffende maatregelen inclusief gevolgen voor belanghebbenden, belangenafweging	-Deelnemers -Gewezen deelnemers -Pensioen-gerechtigden -Sociale partners -Toezicht-houders	-Website SPH -Pensioeninfo

Besluitvorming

Wie neemt welke besluiten en in welk stadium van de crisissituatie? De in dit crisisplan opgenomen maatregelen zijn gebaseerd op de financiële opzet van het pensioenfonds zoals vastgelegd in hoofdstuk 5 van de ABTN⁸. Het bestuur wordt maandelijks geïnformeerd over de ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad en het dekkingsgraadrisico. Tevens heeft het pensioenfonds de beschikking over een model waarbij via marktgegevens in Bloomberg continue een benadering van de (beleids)dekkingsgraad beschikbaar is.

Besluiten over premie, pensioenopbouw in enig jaar, toeslagen en de hoogte van pensioenrechten en –aanspraken worden in beginsel jaarlijks in de maand december genomen. Daarbij zijn de beleidsdekkingsgraad en de verwachtingen ten aanzien van de ontwikkelingen op de financiële markten richtinggevend. Het beleggingsbeleid zal steeds worden gezien in het licht van het herstel van de beleidsdekkingsgraad en de ontwikkelingen op de financiële markten.

⁸ Premie-, toeslagen-, kortings- en beleggingsbeleid

Indien gedurende het jaar de actuele dekkingsgraad zakt of dreigt te zakken tot onder het niveau van de kritische dekkingsgraad zullen de volgende stappen worden ondernomen:

1. De oorzaken en gevolgen worden door de uitvoeringsorganisatie geanalyseerd en vastgelegd in een rapport, binnen één maand. Hierin kunnen, op basis van toekomstvisies, ALM-studies, stresstests e.d., adviezen zijn opgenomen met betrekking tot scenario's van de te nemen maatregelen.
2. Deze rapportage, die los staat van de reguliere maand- en kwartaalrapportages, zal zo spoedig mogelijk, in ieder geval binnen twee weken, worden besproken in de Balans- en Beleggingscommissie (BBC). Dit gebeurt conform de reguliere vergadercyclus of eerder indien noodzakelijk.
3. De BBC adviseert het bestuur over de te nemen maatregelen.
4. Besluitvorming door het bestuur binnen 1 maand na advies.
5. Eventueel overleg door bestuur met de sociale partners over versoberen van de pensioenregeling.

In een crisissituatie komt een delegatie van het bestuur zo spoedig mogelijk bijeen om de urgentie van de situatie te bespreken en vervolgens een tijdspad te bepalen voor de besluitvorming omtrent te nemen crisismaatregelen. De voorzitter van het bestuur of tenminste twee van de overige bestuursleden kunnen om een bestuursvergadering verzoeken. Het bestuursleden nemen deel aan deze vergadering door aanwezigheid of door gebruik te maken van audio of audiovisuele verbinding. Besluiten genomen in deze vergadering worden genotuleerd.

Voor geldige besluiten dienen minimaal vier bestuursleden deel te nemen. Geldige besluiten kunnen alleen worden genomen met een meerderheid van tenminste 70% van het totaal aantal stemmen.

Beoordelen actualiteit van het financieel crisisplan

Dit crisisplan maakt onderdeel uit van de ABTN. Deze wordt jaarlijks beoordeeld en indien nodig aangepast.